

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
імені ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
Кафедра стрільби та технічних видів спорту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри СтаТВС

_____Виноградський Б.А.

“ _____ ” _____ 20__ року

Лекція № 1

з дисципліни «Теорія і методика обраного виду спорту та СПВ»

(стрілецькі види спорту)

для студентів I курсу факультету фізичної культури і спорту

для студентів I курсу факультету педагогічної освіти

денної форми навчання

галузь знань: 01 – «Освіта/Педагогіка»

спеціальність: 017 – «Фізична культура і спорт»

спеціальність: 014 – «Середня освіта», предметна

спеціалізація: 014.11 «Середня освіта (Фізична культура)»

перший бакалаврський рівень

Львів,

2021-2022 навчальний рік

«Загальна характеристика стрільби кульової як виду спорту»

Навчальні та виховні цілі

Ознайомити з історичними аспектами зародження та розвитку стрілецьких видів спорту у світі. Висвітлити основні етапи та рушійні сили розвитку стрілецьких видів спорту. Показати позитивний вплив спорту на розвиток суспільства.

Навчальні питання і розподілення часу

Вступ – 5 хв.

1. Основи стрільби кульової – 25 хв.
 2. Характеристика стрілецьких комплексів – 25 хв.
 3. Стрілецький спорт на міжнародній арені – 25 хв.
- Заключення та відповіді на запитання – 10 хв.

Навчально-матеріальне забезпечення

Фото відео матеріали, плакати.

Навчальна література

1. Виноградський Б. Теорія і методика спортивної стрільби з гвинтівки : навч. посіб. / Богдан Виноградський, Андрій Демічковський. – Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. – 168 с.
2. Виноградський Б. Теорія і методика стрільби стендової : навч. посіб. / Б. Виноградський, Р. Грибовський. - Львів : ЛДУФК ім. І. Боберського, 2020. - 84 с.
3. Демічковський А. П. Показники техніко-тактичних дій кваліфікованих спортсменів у стрільбі з пневматичної гвинтівки. Теорія та методика фізичного виховання. –Харків: 2019. Науково-методичний журнал, том 19, №4, с.186-192.
4. Власов А.П., Лопатьєв А.О., Виноградський Б.А., Демічковський А.П. Аналіз рухових дій при виконанні стрілецьких вправ // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. – Чернігів: 2010 . с. 561-565.
5. Пятков В.Т. теорія і методика стрілецького спорту, Львів 1999 р. підрозділ 1.1. 5-12 сторінки.
6. <http://www.shooting-ua.com>
7. <http://www.shooting-ukraine.com>
8. <http://www.issf-sports.org>
9. <http://www.pzss.org.pl>

Основи стрільби кульової

Відомо, що в житті сучасного суспільства стрілецький спорт має важливе значення як група олімпійських видів спорту, як група прикладних видів спорту і як група видів діяльності для організованого проведення відпочинку і доцільного розвитку корисних якостей.

В стрілецьких видах спорту розігруються 18 комплектів Олімпійських медалей і ще більша кількість нагород на Чемпіонатах Світу та інших міжнародних змаганнях, де затверджується престиж Держави.

Стрілецько-спортивні навички підвищують військово-прикладний рівень готовності до служби в армії або ефективність роботи в суміжних видах професійної діяльності, а також ефективність проведення такого виду відпочинку як спортивне полювання.

В процесі багаторічних і систематичних правильних занять стрілецькими видами спорту розвиваються наступні корисні якості стрільця: окомір, влучність, спеціальна витривалість, організованість, дисциплінованість, воля до досягнення поставленої мети, стресовостійкість, специфічна координованість, кінестезійна чуттєвість, стійкість. Всебічно розвинута особистість має різні якості; багато з них розвиваються в процесі занять стрільбою кульовою. Це насамперед воля до перемоги, наполегливість, швидкість рухової реакції, окомір, винахідливість, точність в координації рухів. Покращується рівновага і стійкість тіла, а також вміння регулювати нервову напруженість. Наприклад, щоб зробити з бойової гвинтівки постріл, який супроводжується оглушливим звуком і віддачею, і при цьому не смикнути спусковий гачок, не штовхнути плечем приклад, новачку в цій справі доводиться проявляти сміливість, рішучість.

Під час занять стрільбою кульовою розвивається сила певних груп м'язів, спритність і витривалість. В стрільців-спортсменів в значній мірі вдосконалюється зір і вестибулярний аналізатор, зміцнюється нервова система і опорно-руховий апарат, також збільшується життєва ємкість легень.

Стрілецький спорт, як вид і результат діяльності характеризується:

- змаганнями, як системоутворюючим фактором спорту;
- спрямованістю підготовки спортсменів до вищих досягнень;
- індивідуалізацією і спеціалізацією підготовки спортсменів;
- результатом, як продуктом і системоутворюючим фактором змагальної діяльності;
- суспільним визнанням результату, що є одним з критеріїв оцінки ефективності діяльності спеціаліста.

Стрілецький спорт, як сукупність матеріальних і духовних цінностей, сприяє розвитку і загартуванню людини, підвищенню її працездатності та конкурентоспроможності, обороноздатності держави, пропаганді здорового способу життя. Етика стрілецького спорту - сувора регламентація правил та неантагоністичність змагальної діяльності, мають вплив на виховання та соціальну інтеграцію людей.

Стрілецько-спортивними тирами називаються споруди спеціально призначені і обладнані для безпечного проведення в них учбово-тренувальних занять та змагань з стрільби кульової.

Комплекс декількох спортивних тирів, об'єднаних загальною територією, включаючи допоміжні будинки, споруди та службові зони називається стрільбищем.

Стрільбище розподіляють на дві категорії:

- а. для змагань міжнародного класу;
- б. для змагань нижче державного масштабу;

Тир класифікують:

- а) криті; б) напівкриті; в) відкриті.

Обладнання пневматичних та вогнепальних тирів.

Пневматичні тир згідно правил змагань з стрільби кульової повинні бути критими. Вони призначені для двох груп стрільби:

- а. по мішені з чорним колом /з гвинтівок та пістолетів;
- б. по рухомім мішеням.

Вогнепальні тир поділяють на 3 групи:

а. тир для стрільби з гвинтівок та пістолетів по мішенях з чорним колом (50 м);

б. тир для швидкісної стрільби з пістолетів 25 м;

в. тир для стрільби по мішеням, що рухаються.

В комплекс обладнання тирів входять:

- Мішенні установки і пульти для стрільби на 10, 25, 50 м, які призначені для показу зміни мішеней.

- Столики, стільці, піраміди для збереження зброї на лінії вогню.

- Стійки для зорових труб.

- Стрілецькі коврики.

- Станок для відстрілу зброї.

- Ящики для гільз та інвентар для прибирання лінії вогню.

- Обладнання проти вітру сітки, щити.

- Обладнання для визначення вітру та його швидкості флюгера та прапорці.

- Радіо, телеустановки, демонстраційні щити.

- Хронометри.

- Склади для зберігання зброї, боєприпасів та інвентаря.

- Кімната або місце для чистки зброї.

- Майстерні по ремонту зброї.

- Протипожежний інструмент.

- Методичний кабінет.

- Кімната для суддів.

- Методичний кабінет.

- Спортивний майданчик для занять ЗФП та СФП.

Охарактеризувати основні технічні характеристики і сучасні взірці патронів.

У спортивній стрільбі з гвинтівок застосовуються наступні зразки патронів:

- 5,6 мм патрон бокового вогню (валовий);

- 5,6 мм патрон бокового вогню (цільовий).

Валові гвинтівочні патрони дозволяють вести достатньо точну стрільбу, щоб виконати будь-яку бойову стрілецьку задачу.

Гвинтівочний патрон складається з кулі, гільзи, порохового заряду і капсуля.

На упаковках вказуються технічні характеристики:

А) швидкість польоту кулі від 305-380 м/сек;

Б) вага від 3,3 г - 3,63 г патрона;

В) вага кулі - 2,5 - 2,6 г.

Малокаліберний патрон складається з кулі, гільзи, порохового заряду та ударної суміші. Цей патрон є патроном бокового вогню.

Валові МК патрони застосовуються для проведення занять з стрільцями початкової підготовки. Цільові МК патрони мають високу точність бою. Вони використовуються для тренування стрільців високої кваліфікації.

Сучасні взірці цільових патронів:

Снайпер, екстра, темп, олімп, біатлон, Р-50, тенекс, лапуа, стандарт, та інші.

Стрілецько-спортивний одяг та інвентар і вимоги ISSF пред'явлені до нього.

Одяг стрільця-пістолетчика: повсягденний. Взуття типу кросівок.

Одяг стрільця-гвинтівочника: стрілецька куртка, стрілецькі штани, стрілецькі черевики, стрілецька рукавиця.

Вимоги ISSF до одягу стрільця-гвинтівочника: товщина одягу не повинна бути більша за 2,5 мм (складені в двоє 5мм). На куртці одна кишеня - права, На штанах одна блискавка на кожній штанині.

Стрільба з лука включена до програми Літніх Олімпійських ігор з 1900 року. Міжнародна федерація стрільби з лука (ФІТА) була створена 4 вересня 1931 року на першому конгресі цієї організації, що відбувся у Львові за ініціативою Польського Союзу Лучників. Конгрес відбувався в конференц-залі львівської Ратуші. На конгресі були присутні представники Естонії, Італії, Польщі, США, Угорщини, Франції, Чехословаччини, Швеції, Швейцарії. Першим президентом ФІТА обрано представника Польщі – львів'янина Мечислава Мулярського. У ці ж дні (з 26 серпня до 6 вересня 1931 року) у Львові відбувся перший чемпіонат світу зі стрільби з лука. У змаганнях взяли участь лучники Польщі, Франції, Чехословаччини та Швеції.

Одним із перших чемпіонів світу зі стрільби з лука був Мирон Труш (Париж, 1937 рік), старший син українського художника Івана Труша.

В подальшому ФІТА було перейменовано на WA. Найпоширеніші міжнародні дисципліни, з яких проводяться Олімпійські ігри, Чемпіонати світу та Європи - це стрільба по мішенях WA зі стандартних дистанцій. Менш поширені такі види як польова стрільба скиарк (лучний біатлон), стрільба по фігурних мішенях, вертикальна стрільба по мішенях, що також знаходяться під егідою WA.

Чемпіонати світу зі стрільби з лука (на відкритому повітрі) проводяться щодва роки у непарні роки. Кубок світу зі стрільби з лука (на відкритому повітрі) проводиться щороку.

В стрілецькому спорті є ще багато інших класифікаційних вправ, які виконуються в процесі підготовки та змагань.

Стрілецько-спортивні результати закономірно підвищувалися на протязі практично всієї історії розвитку стрілецького спорту і в окремих вправах досягали максимально можливих величин. Тому для об'єктивного визначення переможців змагань ISSF ускладнювало умови виконання вправ та час від часу зменшувало розміри мішені. Однак результативність виконання змагальних вправ усе одно зростає і сучасні світові рекорди, наприклад, в кульовій стрільбі знов наближаються до максимуму.

Управління стрілецьким спортом у світі здійснює міжнародна стрілецька спілка: у кульовій і стендовій стрільбі -- ISSF, у стрільбі з лука -- WA, котрі взаємодіють із стрілецько-спортивними федераціями країн-членів спілки.

На Україні розвиток стрілецького спорту визначається на державному рівні і фінансується, в основному, за рахунок спорткомітету України та його відділу стрілецького спорту, який взаємодіє зі спортивними товариствами, стрілецько-спортивними федераціями, колегіями суддів із стрілецьких видів спорту, Державним центром спортивної медицини та Державним науково-дослідним інститутом фізичної культури і спорту. Спорткомітет України має в своїй структурі також навчальні заклади для підготовки тренерських кадрів і стрілецько-спортивні школи. Головні тренери зі стрілецьких видів спорту спорткомітету України взаємодіють з комітетами по фізичній культурі і спорту обласних держадміністрацій, яким підпорядковуються міські та районні спорткомітети, а тим - первинні стрілецько-спортивні організації в спортивних клубах, школах, підприємствах.

Успішна робота всієї системи стрілецько-спортивного руху залежить перш за все від ефективного навчально-тренувального процесу в первинних спортивних організаціях, звідки йде комплектування збірних команд по вертикалі.

Федерація кульової стрільби України підпорядковуються ISSF, котрий визнає нинішній кодекс Міжнародного Олімпійського комітету (ІОС), як базовий документ до наступних вимог. Щоб бути допущеним до участі в Чемпіонатах, що проводить ISSF стрілець повинен бути заявлений на чемпіонат його Національною Федерацією. Стрільці, заявлені Національною Федерацією повинні:

- бути відібраними у відповідності з процедурою, установленою в даній Національній Федерації, крім того, стрільці, заявлені на Олімпійські Ігри, також повинні погоджуватись з «Спеціальними правилами для учасників стрілецьких змагань на Олімпійських Іграх»;

- бути громадянами країни, яку вони представляють;
- не повинні бути замічені в непристойній чи неспортивній поведінці, особливо в застосуванні допінгу або прояві жорстокості та порушенні правил;
- не порушувати правила ISSF про спонсорство та рекламу.

Стрільці, які змагаються в чемпіонатах ISSF, можуть приймати, безпосередньо або через довірених, грошові виплати або інші призи, як нагороди або як стимул для участі в змаганнях.

Стрільці, які приймають участь в змаганнях, на які накладено вето ISSF можуть бути відсторонені від участі в Чемпіонатах ISSF на період, визначений Виконавчим комітетом ISSF. Національна Федерація, яка заявляє на Чемпіонат ISSF стрільця, що відсторонений від змагань згідно з ст. «Антидопінгові правила» ISSF або згідно з іншими правилами ISSF, буде позбавлена всіх привілеїв, крім права на представництво на наступній Генеральній Асамблеї ISSF.

Національна Федерація може укласти контракт з комерційною фірмою або організацією на спонсорство, постачання спортивної екіпіровки або рекламу. Це можливо, якщо фірма чи організація визнана як офіційний постачальник або спонсор Національної Федерації, або зацікавлена бути такою. Стрільці можуть укласти індивідуальні контракти на спонсорство з комерційними фірмами чи організаціями, якщо даний контракт санкціонований Національною Федерацією стрільби. В контрактах про спонсорство може бути санкціоновано використання зображення, імені та спортивних досягнень стрільців в рекламах фірми-спонсора. Виплати (індивідуальні) спортсменам згідно умовам таких контрактів можуть проводитися або Національній Федерації або безпосередньо спортсменові. Національні Федерації повинні підтримувати повну картотеку всіх контрактів про спонсорство.

До кульової стрільби також відноситься стрільба по рухомій мішені, котра включалася в програму сучасних Олімпійських Ігор до 2008 року. В останній раз рухомих мішень стріляли в Пекіні.

Лекцію розробив викладач

Демічковський А.П.

Обговорено на засіданні кафедри стрільби та технічних видів спорту

Протокол № _____ від _____ 20__ р.